PRÁVO NA VZDĚLÁNÍ

MARKÉTA POPELÁŘOVÁ
marketa.popelarova@amo.cz

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání tří klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO a EU.

studentsummit.cz
summit@amo.cz
facebook.com/studentsummit
instagram.com/praguestudentsummit
twitter.com/studentsummit
youtube.com/studentsummit

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu avzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Markéta Popelářová

Autorka je spolupracovnicí Asociace pro mezinárodní otázky a členkou přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Autor: Markéta Popelářová
Imprimatur: Jakub Drahorád, František Novotný, Konstantin Sulimenko, Martin Mezenský
Jazyková úprava: Jan Venc, Tereza Novotná, Alžběta Filipková
Sazba: Petra Hubatková
Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) pro potřeby XXIV. ročníku Pražského studentského summitu.
© AMO 2018

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)
Žitná 27, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz
IČ : 65 99 95 33

www.amo.cz
www.studentsummit.cz

1 Vzdělání v dnešním světě — 3
2 Souhrn práva na vzdělání podle nejdůležitějších dokumentů — 3
2. 1 Nejnovější rezoluce OSN o právu na vzdělání — 4
3 Vzdělání jako jeden z cílů udržitelného rozvoje (SDGs) — 4
4 Education for All – program, který pozvedl vzdělání ve světě — 4
5 Deklarace o vzdělávání z Inčchonu — 6
6 Dvě příkladné konfliktní oblasti ve světě vzdělání — 6
6. 1 Právo na vzdělání pro uprchlíky dle reportu „Missing out: Refugee Education in Crisis“ — 6
6. 2 Náboženská svoboda ve vzdělání — 7
7 Jaká řešení může přinést HRC? — 9
8 Závěr — 9
Otázky pro jednání — 10
Doporučené zdroje — 10
Seznam použitých zdrojů — 11

1 Vzdělání v dnešním světě

Vzdělání je klíčovým prvkem našich společností. Právo na vzdělání je jedním ze základních sociálních práv[1] a zároveň základním stavebním prvkem společnosti, čemuž odpovídá i jeho ukotvení v mnoha dokumentech na národní i mezinárodní úrovni.

Nenahraditelnou roli má vzdělání při plnění cíle UNESCO budovat mír, zmírnit chudobu a podpořit udržitelný rozvoj.[2] Vzdělání je prvkem potřebným pro rozvinutí lidského potenciálu, přispívá k udržení demokracie a ekonomického růstu, obdobně také zlepšuje úroveň zdraví.[3]

2 Souhrn práva na vzdělání podle nejdůležitějších dokumentů

Jak se o právu na vzdělání zmiňují české dokumenty?

Právu na vzdělání je věnován článek 33 v Listině základních práv a svobod České republiky.[30] Zmiňuje se tam mimo jiné i to, že je možné zakládat jiné než státní školy (za určitých podmínek stanovených zákonem), na kterých je možné vzdělání poskytovat za úplatu (za finanční prostředky). Vzdělání je zmíněno také v hlavě III, a to v souvislosti s právy národnostních a etnických menšin. Z této hlavy vyplývá, že národnostní a etnické menšiny mají právo na vzdělání ve svém jazyce.[31] V českém prostředí tohoto práva využívá například polská menšina žijící na Těšínsku, kde se výuka polsky mluvících dětí odehrává v polštině.[32]

Základním dokumentem pojednávajícím o právu na vzdělání je *Všeobecná deklarace lidských práv*, která byla schválena Organizací spojených národů v roce 1948. V tomto dokumentu je vzdělání věnován článek 26. Dokument uvádí, že právo na vzdělání má každý, vzdělání by mělo být bezplatné a na základní úrovni také povinné, dále má také „napomáhat k vzájemnému porozumění, snášenlivosti a přátelství mezi všemi národy a všemi skupinami rasovými i náboženskými, jakož i k rozvoji činnosti Spojených národů pro zachování míru."[4]

Dalším dokumentem přijatým na půdě OSN v roce 1966 je *Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech*.[5] Kromě bodů zmíněných již v předchozích dokumentech se také podrobněji věnuje jednotlivým stupňům vzdělání. Důraz je u středního a vyššího vzdělání (to odpovídá středním a vysokým školám) kladen na postupné zavádění bezplatného vzdělání a také na usilování o rozvoj školského systému, zavedení systému stipendií a na zlepšování materiálních podmínek vyučujících.

Evropské státy se právu na vzdělání a podobě vzdělání věnují také v *Listině základních práv Evropské unie* a v *Evropské úmluvě o ochraně lidských práv.*

Listina základních práv Evropské unie zdůrazňuje, že každý má vedle práva na základní vzdělání také právo na přístup k odbornému a dalšímu vzdělání. Toto právo také zahrnuje bezplatnou povinnou školní docházku. Důležitou myšlenku obsahuje také následující bod: „Svoboda zakládat vzdělávací zařízení při náležitém respektování demokratických zásad a právo rodičů zajišťovat vzdělání a výchovu svých dětí ve shodě s jejich náboženským, filozofickým a pedagogickým přesvědčením musí být respektovány v souladu s vnitrostátními zákony, které upravují jejich výkon."[28] Podobný obsah je publikován také v ***Evropské úmluvě o ochraně lidských práv***: „Nikomu nesmí být odepřeno právo na vzdělání. Při výkonu jakýchkoli funkcí v oblasti výchovy a výuky, které stát vykonává, bude respektovat právo rodičů zajišťovat tuto výchovu a vzdělání ve shodě s jejich vlastním náboženským a filozofickým přesvědčením."[29]

2. 1 Nejnovější rezoluce OSN o právu na vzdělání

O právu na vzdělání se nezmiňují jen několik desítek let staré dokumenty, ale je pochopitelně tématem i novějších úmluv a rezolucí. Tou poslední je rezoluce Rady pro lidská práva (Human Rights Council, HRC) OSN z července roku 2018, která nabádá například k eliminování diskriminace založené na pohlaví, k zaznamenávání pokroku a vývoje práva na vzdělání v jednotlivých zemích, zdůrazňuje význam mezinárodní spolupráce a sdílení dobré praxe mezi státy nebo také důležitost vytvoření bezpečného a inkluzivního učebního prostředí ve školách.[6]

3 Vzdělání jako jeden z cílů udržitelného rozvoje (SDGs)

264 milionů dětí a mladistvých v současné době nenavštěvuje školu. Tento fakt a mnoho dalších přiměl OSN k zařazení vzdělávání mezi cíle udržitelného rozvoje, k jejichž naplnění by mělo dojít do roku 2030.[7] Přesné znění cíle č. 4 je „zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělání pro všechny."[8] V dokumentu *Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action* je možné zjistit konkrétnější požadavky – odstranit genderové nerovnosti ve vzdělání, zajistit všem dětem péči v jejich raném dětství a vzdělání v předškolním věku tak, aby byly připraveny na nástup do základního školství. Zmíněni jsou také učitelé, a to hlavně ti v rozvojových zemích, k jejichž přípravě a vzdělání může přispět například mezinárodní spolupráce.[9]

Chudoba je často faktorem, který rozhodne, jestli dané dítě bude navštěvovat školu, nebo ne. V nejchudších oblastech je pravděpodobnost, že dítě nepůjde do školy čtyřikrát vyšší než v těch bohatších.

4 Education for All – program, který pozvedl vzdělání ve světě

Významnou roli při naplňování vytyčených cílů sehrál program nazvaný *„Education for All"* (EFA), na kterém se dohodlo 164 vlád během Světového fóra o vzdělání v senegalském Dakaru v roce 2000. Vlády na tomto fóru stanovily závazky do roku 2015 týkající se vzdělávání. Jak již název programu napovídá, hlavním a zároveň ambiciózním cílem bylo do patnácti let poskytnout kvalitní základní vzdělání všem – tedy dětem, mládeži i dospělým. Přes veškerou snahu vlád tohoto závazku plně dosaženo nebylo, ale přesto můžeme v přístupu ke vzdělání pozorovat velký pokrok.[10]

V mnoha zemích brání rozvoji vzdělání například nadále probíhající válečné konflikty. A i když je možné pozorovat zlepšení v počtu zapsaných dětí do škol, nikterak optimistická čísla ukazují statistiky o předčasném opuštění školy. [11] Státy subsaharské Afriky se značí nejvyšší mírou předčasného opuštění školy – konkrétně 49 %. To znamená, že více než dvě z pěti dětí, které v roce 2009 nastoupily do školy, pravděpodobně nedosáhnou posledního ročníku základního vzdělání. Zároveň jedno z šesti dětí v subsaharské Africe nepostoupí ani do druhého ročníku.[12]

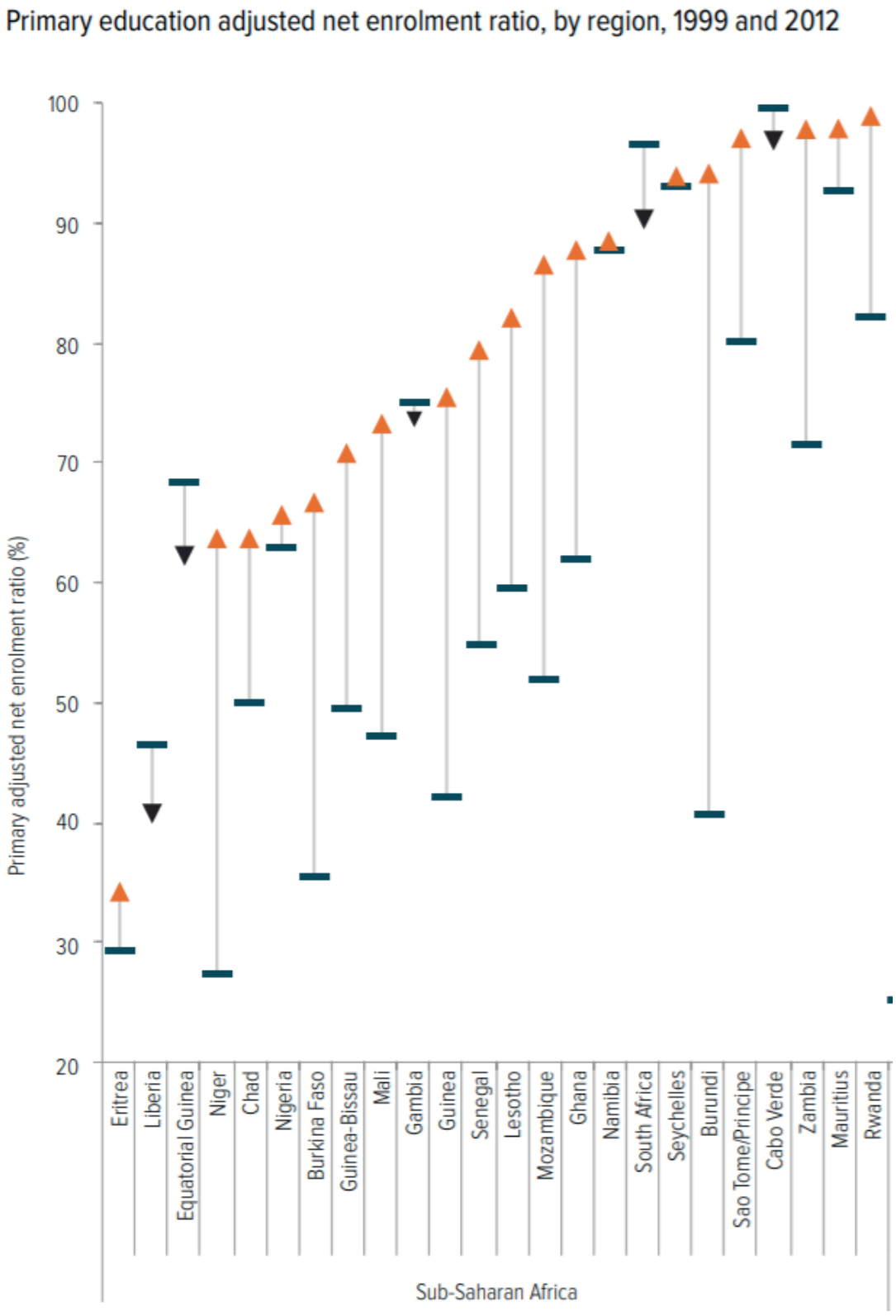

Obr. 1: Graf znázorňující procentuální rozdíl v počtu dětí zapsaných do základního vzdělávání v subsaharské Africe mezi lety 1999 a 2012. Pokles je zaznamenán v pěti zemích, ve zbývajících 19 zemích se jedná o nárůst, tedy že do škol bylo zapsáno větší procento dětí.[33]

5 Deklarace o vzdělávání z Inčchonu

V květnu roku 2015 byla v jihokorejském Inčchonu vydána deklarace navazující na program Education for All z roku 2000. Jejím obsahem bylo zdůraznění několika bodů týkajících se vzdělávání, například podpory rovného přístupu ke vzdělání, a také apel, aby žádné náklady nebo diskriminace nebránily studentům docházet do školy, a pozornost je věnována také genderové nerovnosti.

V rezoluci se nezapomíná ani na finanční náklady, signatáři se zavázali k investování 4 - 6 % HDP a/nebo 15 - 20 % veřejných výdajů do oblasti vzdělávání. Státy, které podepsaly deklaraci, se zavázaly k poskytnutí 12 let vzdělávání financovaného ze státní kasy, přičemž prvních devět let školy musí být pro všechny povinné.

V Inčchonu byl v témže čase vytvořen i dokument „Vzdělání 2030: Nová vize pro vzdělání“, ve kterém je zmíněna mimojiné důležitost celoživotního vzdělávání nebo využití technologií ve vzdělání. Dokument se věnuje i tzv. MOOC kurzům (massive open online courses), internetovým kurzů nabízeným špičkovými univerzitami a otevřeným široké veřejnosti. Tyto MOOC kurzy by mohly usnadnit přístup ke vzdělání i těm lidem, kteří se na klasickou univerzitou z jakýchkoliv důvodů nemohou přihlásit.[13]

6 Dvě příkladné konfliktní oblasti ve světě vzdělání

Přestože se vzdělávání týká mnoha oblastí, které se mohou zdát sporné, vzdělání uprchlíků a náboženská svoboda ve vzdělávacích institucích jsou dvě témata, která na mezinárodní scéně v poslední době silně rezonovala.

6. 1 Právo na vzdělání pro uprchlíky dle reportu „*Missing out: Refugee Education in Crisis*“

Zajištění základního vzdělání pro všechny není problémem jen méně vyspělých zemí. Potýkat se s ním musí i země vyspělé, a to například v kontextu zajištění vzdělání pro uprchlíky, kteří do těchto zemí přicházejí.

V současnosti je na světě okolo 25,4 milionu uprchlíků, z toho více než polovina z nich nedosáhla věku 18 let. [14] I proto je důležité přemýšlet nejen o zajištění základních podmínek pro přežití uprchlíků, ale i o zajištění podmínek, které hranice přežití překračují, a tedy i o vzdělání.

Z 6 milionů vysídlených dětí na celém světě, které jsou ve věku povinné školní docházky, nemá 3,7 milionu k dispozici školu, do které by mohly docházet. Více než polovina dětí – uprchlíků, které nenavštěvují školu, se nachází v Čadu, Demokratické republice Kongo, Etiopii, Keni, Libanonu, Pákistánu a Turecku.[15]

Vzdělání pro uprchlíky musí také v poměrně velkém měřítku řešit například Německo. Na konci roku 2016 navštěvovalo německé školy 137 000 uprchlíků ve věku mezi 6 až 18 lety. Přibližně 45 % z nich do Německa přišlo ze Sýrie, Afghánistánu a Iráku. Německu se sice daří zajistit vysídleným dětem vzdělání úspěšněji, ovšem vyrovnává

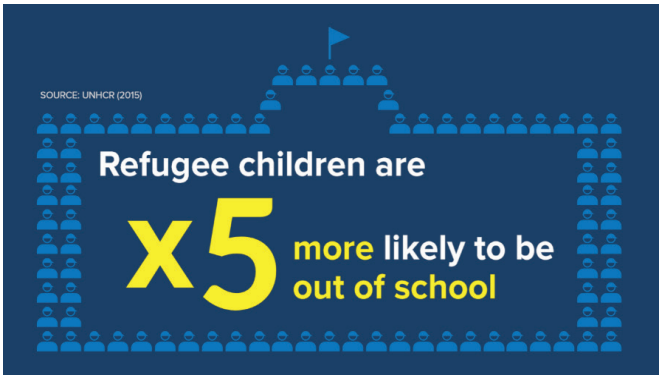

se s dalšími navazujícími problémy jako je segregace, tedy oddělení dětí uprchlíků od dětí místních.[16]

Ačkoliv cíl formulovaný jako „vzdělání dostupné pro všechny“ je jedním z cílů udržitelného rozvoje OSN, státy nejednají dostatečně rychle, aby se jim do roku 2030 podařilo tento cíl naplnit. Dle UNHCR je vzdělání pro uprchlické děti velmi často vnímáno jako luxus, jako potřeba, která následuje až po zajištění všech předchozích potřeb jako je strava, ubytování a lékařská péče. Vzdělání je první položkou, která je odstraněna, když je financování nedo-

statečné.[17]

Stále je však důležité mít na vědomí, že právo na vzdělání je jedno ze základních lidských práv. Dle UNHCR je „nepostradatelným prostředkem integrace, jelikož umožňuje plně se zapojit do komunity v zemi azylu i do jejího politického, hospodářského, společenského a kulturního života."[18]

I v případě, že se podaří takovému dítěti zajistit školu, kterou může navštěvovat, objevit se mohou další komplikace. UNHCR popisuje tyto komplikace následovně: „Vysídlené děti často nemohou doložit předchozí dosažené vzdělání, a jsou proto umisťovány do nižších tříd, než by odpovídalo jejich vzdělávacím potřebám. V některých školách nejsou učitelé kvalifikovaní k tomu, aby vyučovali různorodé skupiny žáků nebo děti, jejichž mateřský jazyk je jiný než jazyk země azylu. Někdy také nemají přístup ke speciálním vzdělávacím zdrojům, jež jsou nezbytné pro integraci uprchlických dětí do školních aktivit či začlenění kulturní různorodosti do školních osnov."[19]

Situaci nenahrávají ani aktuální čísla týkající se uprchlíků. V roce 2017 školu nenavštěvovaly 4 miliony dětských uprchlíků, jedná se o přibližně půlmilionový nárůst oproti minulému roku.

Aktuální čísla o počtu uprchlíků
25,4 miliony je celkový počet uprchlíků na světě (data z roku 2017). 19,9 milionů z nich je pod správou UNHCR (The UN Refugee Agency). Více než polovina celosvětového počtu uprchlíků – přesněji 52 procent – je mladší 18 let. V současné době cca 4 miliony uprchlickcých dětí ve školním věku nenavštěvuje školu. Jedná se přibližně o polovinu všech uprchlických dětí v tomto věku.[34]

6. 1. 1 Vliv ozbrojených konfliktů na vzdělávací systémy zemí

Důvody uprchlíků k opuštění jejich rodné země mohou být různé, často se však jedná právě o válečné konflikty, které jim znemožňují nadále vést svůj život ve vlastní zemi.

Příkladem země, které se tento problém aktuálně dotýká, je Sýrie. Pokud v určité oblasti dojde ke konfliktu takového rozměru, jako je ten, který se udál (a stále nebyl ukončen) v Sýrii, je dopad na vzdělávací systém katastrofický. V roce 2009 navštěvovalo základní školu 94 % syrských dětí, v červnu 2016 se to týkalo jen 60 %, což znamená, že přibližně 2,1 milionu dětí bylo bez přístupu ke vzdělání.[20]

Další ukázkou může být vzdělávací systém v Nigérii. Tento stát se již od šedesátých let minulého století nachází v neustávajícím válečném režimu kvůli boji etnicko-nábožensky rozlišených skupin. Nejznámějším z konfliktů je nigerijská občanská válka, která proběhla v letech 1967-1970. Situace v zemi se však rapidně zhoršila s příchodem islamistické povstalecké skupiny Boko Haram (název se dá přeložit jako „západní učení je hříchem") přibližně v roce 2010. Cílem povstalců jsou křesťanské školy a univerzity podporující tzv. západní učení. Uskupení Boko Haram stojí za zničením více než 2000 nigerijských škol a smrtí stovek učitelů a studentů. Povstalecká skupina je stále aktivní i v roce 2018.

Jelikož je to právě vzdělání, které může výrazně pomoci v rozvoji dané země, potýká se momentálně nigerijské školství s velkými nesnázemi a jeho snaha je zaměřena na reformu vzdělávacího systému a modernizaci osnov. Primárním cílem je ovšem pochopitelně zajištění dostatečné bezpečnosti v zemi a specificky i ve vzdělávacích institucích.[21]

6. 2 Náboženská svoboda ve vzdělání

Se vzestupem migrace a multikulturalismu se i vzdělávací instituce dostávají do situací, ve kterých je řešena náboženská svoboda. Konkrétním případem, kdy je tato svoboda v centru pozornosti, je otázka týkající se náboženských symbolů ve školním prostředí.

Výjimečné stanovisko oproti ostatním státům v tomto případě zaujala Francie, která v roce 2004 zakázala výskyt náboženských symbolů ve státních školách. Tento zákon se tedy týká jak muslimských pokrývek hlavy, tak například i křesťanských křížů nebo židovských jarmulek (neboli kip). Zásadním argumentem Francouzů bylo prostřednictvím zákazu náboženských symbolů ve státních školách udržet sekularitu škol.

Například Saudská Arábie ovšem Francii nařkla z porušování lidských práv.[22]

Kromě náboženských symbolů se častým předmětem diskuzí stává také období ramadánu, devátý měsíc islámského lunárního kalendáře, s nímž je spojen půst. Nabízí se otázka, zda-li by muslimové měli během období ramadánu psát testy za stejných podmínek jako jiní studenti, kteří půst nedrží. Měly by se pro situace takového typu zajišťovat speciální podmínky nebo podpora? Například London School of Economics, jedna z nejprestižnějších britských univerzit, k tomuto tématu vydala návod, který by měl postícím se studentům poradit, jak období ramadánu s obdobím zkoušek co nejlépe skloubit (nabádá k dostatečné hydrataci, odpočinku a po setmění k dostatečnému přísunu živin).[23]

Při rozhodování o této problematice je nutné vzít v potaz nejprve *Všeobecnou deklaraci lidských práv*, článek 18: „Každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství; toto právo zahrnuje v sobě i volnost změnit své náboženství nebo víru, jakož i svobodu projevovat své náboženství nebo víru, sám nebo společně s jinými, ať veřejně nebo soukromě, vyučováním, prováděním náboženských úkonů, bohoslužbou a zachováváním obřadů."[24] Právně závazný a vymahatelný dokument *Evropská úmluva o ochraně lidských práv* dodává následující: „Svoboda projevovat náboženské vyznání a přesvědčení může podléhat jen omezením, která jsou stanovena zákony a která jsou nezbytná v demokratické společnosti v zájmu veřejné bezpečnosti, ochrany veřejného pořádku, zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných."[25]

K jakým článkům se rodiče dítěte odvolávali?

Článek 2 ***Dodatkového protokolu Evropské úmluvy o ochraně lidských práv:***
„Právo na vzdělání
Nikomu nesmí být odepřeno právo na vzdělání. Při výkonu jakýchkoli funkcí v oblasti výchovy a výuky, které stát vykonává, bude respektovat právo rodičů zajišťovat tuto výchovu a vzdělání ve shodě s jejich vlastním náboženským a filozofickým přesvědčením."[35]

Článek 9 ***Evropské úmluvy o ochraně lidských práv***
„Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání
1. Každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání; toto právo zahrnuje svobodu změnit své náboženské vyznání nebo přesvědčení, jakož i svobodu projevovat své náboženské vyznání nebo přesvědčení sám nebo společně s jinými, ať veřejně nebo soukromě, bohoslužbou, vyučováním, prováděním náboženských úkonů a zachováváním obřadů.
2. Svoboda projevovat náboženské vyznání a přesvědčení může podléhat jen omezením, která jsou stanovena zákony a která jsou nezbytná v demokratické společnosti v zájmu veřejné bezpečnosti, ochrany veřejného pořádku, zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných."[36]

6. 2. 1 Křesťanské kříže v italských státních školách

Zcela opačný přístup můžeme najít v Itálii. Případ s názvem „Lautsi and Others"[26] spojený s náboženskými symboly ve školách se na italském území řešil například v březnu roku 2011, kdy v jedné státní škole byly na stěnách v každé třídě pověšeny křesťanské kříže. Rodiče dítěte vedení školy požádali, zda-li by symboly mohly být odstraněny, jelikož nebyly v souladu s jejich přáním vychovat děti v sekularismu. Jejich přání ovšem nebylo vyhověno. Případ se dostal k soudu, kde se matka dítěte odvolávala na článek 9 *Evropské úmluvy o ochraně lidských práv* (svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání) a také na článek 2 *Dodatkového protokolu* (právo na vzdělání).

Evropský soud v tomto případě rozhodl, že nedošlo k porušení žádného ze zmíněných práv. Jelikož se k tomuto určitému případu nevztahoval žádný konkrétní evropský konsensus, spadala tato záležitost pod jurisdikci daného státu, tedy Itálii. V případu hrála roli také skutečnost, že přítomnost křesťanských křížů ve třídách nebyla nijak spjata s povinnou výukou křesťanství a žádné důkazy také nevypovídaly o tom, že by školní autority neakceptovaly žáky s jiným náboženským vyznáním nebo nevěřící.[27]

7 Jaká řešení může přinést HRC?

Otázka, která z této problematiky vyplývá, je, jak s problémem mohou naložit delegáti Rady pro lidská práva.

a/ V otázce zajišťování práva na vzdělání pro uprchlíky:

Řešením by mohlo být například přijetí deklarativního dokumentu zabývajícího se právem na vzdělání pro všechny, který by se specifičtěji zaměřoval na vzdělání pro uprchlíky. HRC může vytvořit mezinárodní smlouvu, deklaraci nebo rezoluci. Mezinárodní smlouva je na rozdíl od dalších dvou zmíněných možností právně závazná, může obsahovat donucovací mechanismus, který je následně vymahatelný pro země, které se ke smlouvě připojí.

Obsahem těchto dokumentů může být například vytvoření poradenských center pro vzdělávání nebo vzdělávacích středisek pro uprchlíky přímo v dotčených oblastech. Další možností je vytvoření komise pro posuzování situace v těchto zemích.

b/ V otázce náboženské svobody ve vzdělávání:

HRC může vytvořit dokument, kterým by se zodpověděla otázka, zda sekularita státních škol je závislá na rozhodnutí jednotlivých států, nebo zda by tato otázka měla být zodpovězena jednotně prostřednictvím mezinárodního dokumentu.

8 Závěr

Právo na vzdělání se týká všech obyvatel světa, přesto k němu však nemá každý člověk rovný přístup. OSN si jako jasný cíl vytyčila do roku 2030 dosáhnout rovného a volného přístupu ke vzdělání pro všechny, pokud se ale nepodaří do daného roku cíle plně dosáhnout, je důležité ve snaze pokračovat i nadále. Ideje rovného přístupu ke vzdělání, který přispívá k rozvinutí potenciálu jednotlivce i celé společnosti, se nelze vzdát ani v situacích, v nichž by se snad vzdělání mohlo zdát jako těžce dosažitelná nebo nadstandardní záležitost.

Otázky pro jednání

1. Měly by být státní školy ve vámi zastupovaném státě nábožensky neutrální?
2. Jak je to s náboženskými symboly ve školách ve vašich zemích? Existují opatření s nimi související? Měla by být taková praxe, jako francouzské omezování projevů víry na školách, odsouzena?
3. Jakým způsobem by mohly jednotlivé státy řešit problematiku náboženských symbolů ve státních školách?
4. Jaké jsou možnosti základního a středního vzdělání ve vaší zemi? Je zpoplatněné? Je přístupné? Jaká je gramotnost ve vámi zastupované zemi?
5. Připojil se váš stát k deklaraci z Inčchonu? Pokud ano, dodržuje závazky, které mu byly uloženy?

Doporučené zdroje

European Court of Human Rights: Religious symbols and clothing
přehledný dokument (vydaný v roce 2017) popisující několik soudních případů, které se týkaly náboženských symbolů a oblečení na veřejném prostoru, a tedy i ve školách

https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Religious_Symbols_ENG.pdf

Missing out: Refugee Education in Crisis
Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v roce 2016 vydal podrobný report popisující současný stav uprchlictví a hlavně vzdělávání uprchlíků

http://www.unhcr.org/cz/104-czco-vsechno-delamepece-o-zranitelne-skupiny-osobvzdelani-uprchlickych-deti-html.html

Vzdělání uprchlických dětí – Právo a šance na lepší budoucnost
článek hovořící obecně o problémech vzdělávání uprchlíků

http://www.unhcr.org/cz/104-czco-vsechno-delamepece-o-zranitelne-skupiny-osobvzdelani-uprchlickych-deti-html.html

Quality Education
přehledný web mapující podrobnosti čtvrtého cíle udržitelného rozvoje, tedy vzdělávání

https://www.globalgoals.org/4-quality-education

Global Education Monitoring Report: Accountibility in Education – Meeting our commitments
obsáhlý dokument popisující dosavadní pokrok v dosažení cíle udržitelného rozvoje č. 4 (vzdělání) a všech jeho podkapitol

https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Religious_Symbols_ENG.pdf

Education for All: 2000–2015. Achievements and Challenges. EFA Global Monitoring Report
dokument UNESCO popisující výsledky zásadního programu Education for ALL

http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002322/232205e.pdf

Seznam použitých zdrojů

1 Všeobecná deklarace lidských práv. Článek 26. United Nations [online]. 2015 [cit. 2018-13-07]. Dostupné z: http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/12/UDHR_2015_11×11_CZ2.pdf

2 Education transforms lives. UNESCO [online]. 11.4. 2013. Aktualizace 30.7.2018. [cit. 2018-17-07]. Dostupné z: en.unesco.org/themes/éducation

3 Education. United Nations. [online]. 20.11. 2015. [cit. 2018-17-07]. Dostupné z: un.org/en/sections/issues-depth/education/index.html

4 Přímá citace: Všeobecná deklarace lidských práv. Článek 26. United Nations [online]. [cit. 2018-13-07]. Dostupné z: http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/12/UDHR_2015_11×11_CZ2.pdf

5 Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech. [Praha]: Vláda České republiky. 2006 [online]. [cit. 2018-17-07]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/dokumenty/mezinarodni-pakt-o-obcanskych-a-politickych-pravech-a-mezinarodni--pakt-o-hospodarskych--socialnich-a-kulturnich-pravech-19852

6 Listina základních práv a svobod. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Hlava III. Článek 25. [online]. [cit. 2018-17-07]. Dostupné z: https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html

7 Rezoluce Valného shromáždění OSN A/HRC/38/L.13. United Nations General Assembly. 2018 [online]. [cit. 2018-28-07]. Dostupné z: http://undocs.org/A/HRC/38/L.13

8 Global Education Monitoring Report: Accountibility in Education – Meeting our commitments. Paříž: UNESCO. 2017 [online]. [cit. 2018-18-07]. Dostupné z: http://unesdoc.unesco.org/images/0025/002593/259338e.pdf

9 Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action. Paříž: UNESCO. 2015 [online]. [cit. 2018-17-07]. Dostupné z: http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002456/245656e.pdf .S. 15.

10 Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action. Paříž: UNESCO. 2015 [online]. [cit. 2018-17-07]. Dostupné z: http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002456/245656e.pdf

11 Education for All. 2000 – 2015. Achievements and Challenges. EFA Global Monitoring Report. UNESCO. [online]. 2015 [cit. 2018-21-07]. Dostupné z: http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002322/232205e.pdf

12 Education for All. 2000 – 2015. Achievements and Challenges. EFA Global Monitoring Report. UNESCO. [online]. Paříž: 2015 [cit. 2018-21-07]. Dostupné z: http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002322/232205e.pdf. S. 75.

13 Opportunities lost: The impact of grade repetition and early school leaving. UNESCO. Institute for Statistics. [online] Montreal: 2012. Dostupné z: http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/opportunities-lost-the-impact-of-grade-repetition-and-early-school-leaving-en_0.pdf S. 32.

14 Incheon Declaration and Framework for Action. UNESCO. [online]. 2015 [cit. 2018-29-07]. Dostupné z: http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002456/245656e.pdf

15 Figures at a Glance. UNHCR [online]. 2018 [cit. 2018-28-07]. Dostupné z: http://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html

16 Missing out: Refugee Education in Crisis. UNHCR [online]. 2016 [cit. 2018-16-07]. S.6. Dostupné z: http://www.unhcr.org/missing-out-state-of-education-for-the-worlds-refugees.html

17 Wie Apartheid. Flüchtlinge an Schulen. Spiegel Online [online]. 1. 3. 2018 [cit. 2018-28-07]. Dostupné z: http://www.spiegel.de/lebenundlernen/schule/fluechtlinge-an-schulen-das-problem-heisst-segregation-a-1194851.html

18 Missing out: Refugee Education in Crisis. UNHCR [online]. 2016 [cit. 2018-16-07]. S.6. Dostupné z: http://www.unhcr.org/57d9d01d0

19 Vzdělání uprchlických dětí: Právo a šance na lepší budoucnost. UNHCR Česká republika [online]. 2016 [cit. 2018-16-07]. Dostupné z: http://www.unhcr.org/cz/104-czco-vsechno-delamepece-o-zranitelne-skupiny-osobvzdelani-uprchlickych-deti-html.html

20 Vzdělání uprchlických dětí: Právo a šance na lepší budoucnost. UNHCR Česká republika [online]. 2016 [cit. 2018-16-07]. Dostupné z: http://www.unhcr.org/cz/104-czco-vsechno-delamepece-o-zranitelne-skupiny-osobvzdelani-uprchlickych-deti-html.html

21 Missing out: Refugee Education in Crisis. UNHCR [online]. 2016 [cit. 2018-16-07]. S. 11. Dostupné z: http://www.unhcr.org/missing-out-state-of--education-for-the-worlds-refugees.html

22 Impact of Two Wars on the Educational System in Nigeria. A Master´s paper. Clark University, Worcester, Massachusetts. [online] Květen 2017. [cit. 2018-30-09]. Dostupné z: https://commons.clarku.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1170&context=idce_masters_papers

23 French MPs back headscarf ban. BBC News [online]. 2004 [cit. 2018-16-07]. Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/3474673.stm

24 Návod vydaný London School of Ecomics je možný nalézt pod tímto odkazem: https://info.lse.ac.uk/current-students/services/assets/documents/ramadan-guidance-for-exams.pdf

25 Všeobecná deklarace lidských práv. Článek 18. United Nations [online]. 2015 [cit. 2018-13-07]. Dostupné z: http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/12/UDHR_2015_11×11_CZ2.pdf

26 Evropská úmluva o ochraně lidských práv. Článek 9. Evropský soudní dvůr pro lidská práva. [online].[cit. 2018-30-09]. Dostupné z: https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf

27 Případ Lautsi and Others, Itálie, 2011. Dostupné z: https://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{%22itemid%22:[%22003-3475850-3914153%22]

28 Religious symbols and clothing. European Court of Human Rights [online]. 2017 [cit. 2018-18-07]. Dostupné z: https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Religious_Symbols_ENG.pdf

29 Listina základních práv a svobod. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Hlava IV. Článek 33. [online]. [cit. 2018-17-07]. Dostupné z: https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html

30 Do českých škol na Těšínsku chodí čím dál více polských dětí. Rodiče láká vyšší úroveň i disciplína. [online]. 27.4. 2016. [cit. 2018-30-09]. Dostupné z: https://domaci.ihned.cz/c1-65269620-do-ceskych-skol-na-tesinsku-chodi-cim-dal-vice-polskych-deti-rodice-laka-vyssi-uroven-i-disciplina

31 Listina základních práv Evropské unie. Článek 14. 2010. [online]. [cit. 2018-30-09]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:CS:PDF

32 Evropská úmluva o ochraně lidských práv. Článek 2 Dodatkového protokolu. Evropský soudní dvůr pro lidská práva. [online].[cit. 2018-30-09]. Dostupné z: https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf

33 Education for All. 2000 – 2015. Achievements and Challenges. EFA Global Monitoring Report. UNESCO. [online]. Paříž: 2015 [cit. 2018-30-09]. Dostupné z: http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002322/232205e.pdf. S. 78.

34 TURN THE TIDE REFUGEE EDUCATION IN CRISIS. UNHCR [online]. 2017. [cit. 2018-30-09]. S. 10. Dostupné z: http://www.unhcr.org/5b852f8e4.pdf.

35 Evropská úmluva o ochraně lidských práv. Článek 2 Dodatkového protokolu. Evropský soudní dvůr pro lidská práva. [online].[cit. 2018-30-09]. Dostupné z: https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf

36 Tamtéž. Článek 9.

The Kellner Family Foundation

tohle je generální partner

tohle jsou TOP partneři

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

PRAHA PRAGUE PRAGA PRAG

KB

Evropská komise
Zastoupení v České republice

METROPOLITNÍ UNIVERZITA PRAHA

US embassy

Erasmus+

tohle jsou partneři

VŠE

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 3

Městská část Praha 6

SCIO

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

AUTO ZRUCKÝ
DEALER NISSAN

tohle jsou podporovatelé

interhotel AMBASSADOR ZLATÁ HUSA

UNITED NATIONS
Informační centrum OSN v Praze

Microsoft

leo express

T

tohle jsou mediální partneři

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

RESPEKT